

Úvodem

Největším problémem při digitalizaci deníku byly místní názvy. Problém byl už správně rozluštit napsané. Navíc autor zjevně nepsal jména podle zapsané podoby, ale tak, jak je zachytil foneticky. Chybu ve jménu mohl udělat sám, nebo už někdo před ním. K další chybě často dochází přepisem do latinky. Některé obce mohly být za těch sto let také přejmenovány, sloučeny do větších obcí nebo mohly zaniknout - to se týká zejména malých míst, která mohla být zničena ať již za první, nebo druhé světové války. Na dnešních mapách se již nenacházejí.

Z těchto důvodů se mi některá zmiňovaná místa nepodařilo identifikovat. Pokud se mi je podařilo identifikovat, píšu je tak, jak je jejich dnešní podoba v latince, ne tak, jak je napsal autor. Stoprocentně si ani nemohu být jistý identifikovanými místy. Přesto je zajímavé sledovat pouť vojska, které nakonec (v roce 1914) končí svou misi neúspěšně.

Je škoda, že autor ve svých zápiscích nepokračoval dále. I z toho, co napsal, je však znát jistý stupeň autocenzury. Zřejmě se obával následků, kdyby se zápisník dostal do rukou některým velitelům.

Ještě bych rád upozornil na kvalitu deníku. Ačkoliv, pokud vím, autor neměl ani střední vzdělání a válečné podmínky byly jistě strašlivé, napsal dokument v kvalitě, jaký by dnes dokázal z maturantů napsat málokdo. Obdivuhodné.

Text, který je zde uveden, není vše, co v zápisníku Františka Vančury bylo. Jsou tu také různé osobní poznámky, např. kdy obdržel z domova dopisy, kdy je psal, kolik měl k dispozici peněz, výdaje, adresy přátel a další drobnosti. To jsem však nepovažoval za vhodné přepisovat.

Na několika místech se mi nepodařilo nějaké slovo přečíst, nahradil jsem je proto (???). Vlastní poznámky označuji hranatými závorkami []. Zmiňovaná místa označuji hvězdičkou s číslem. Pokud se mi je podařilo najít, je jejich poloha určena na konci textu v poznámkách.

Miroslav Daniček

Deník Františka Vančury

3. srpen 1914

Rozloučení s milými, mojí Máňou. Jak utváří se příští dny a kdy budu moci zase shledati se s nimi?

4.8.

O 1/2 4 ráno opustili jsme Prahu, nastoupili cestu do neznáma. Tklivé loučení po celé cestě, pláč a žehnání a přání šťastného návratu.

5.8.

Ve Vídni přivítání, rozdávání dárků od tamějších Čechů. Kávy, cigaret, chleba a všeho dostali jsme a všude bratrské přivítání.

6.8.

Z Vídne přes Sopron*¹ na Osijek*². Táboření ve vlaku, celý den seděli jsme na otevřených vozech a projížděli jednotvárnou nudnou krajinou.

7.8.

Večer jeli jsme přes stanici Vičovo*³, kde srazily se dva vojenské vlaky. Trosky vozů roztráštěných napadrt' ležely vedle trati. Nedaleko na malém hřbitůvku odpočívá 12 našich prvních mrtvých vojáků.

Zde udála se též pro náš celý vlak ustrašující, pro nás však velice směšná příhoda. Z Vídne vezli jsme totiž ještě nádobu se sýrem, který jeden pak vyhodil, když jeli jsme kolem křoví, ven. Z druhých vozů ihned začali střílet, myslíce, že to puma.

8.8.

Odpoledne, po 5 dnech, opustili jsme vlak a nastoupili cestu na našich vozech. Tato stanice Vinkovci*⁴ jest ve Slavonii, i jeli jsme v noci 2 hod. do následující vsi.

9.8. neděle

Jak jindy tento den užil jsem vždy v zábavě se svojí Máňou, tentokrát však bylo jinak. O 11 hodině vsedli jsme na vozy a zaprášenou silnicí tryskem ujížděli jsme k Sávě, kde převezli nás na půdu bosenskou. Každý z nás nyní libuje si, že jsme u tel. [telegrafní - spojaři] regimentu, neb nyní teprv vidíme, jak pěchota v parnech, které tady panují, horka zkusí. Mnoho našli jsme kolem cesty vojáků, kteří umdleni nemohli vydati se na další cestu a v příkopech zůstávali ležet. Krajina je pustá, les střídá se lesem, kterým projít se nemůže, na celé cestě nepotkáni někoho.

10.8.

Přišli jsme do Bijeljiny*⁵. Dostí velké bosenské město, obývané všemi národy, které na jihu bydlí. Katolické kostely, turecké mešity a turecké krámký a všude jen hodně špíny. Odtud slyšeti bylo již první dělové rány.

11.8.

Ráno v 2 hod. vyjeli jsme z města a hroznou silnicí přiblížili se k hranicím Srbska. Již ráno strhla se bitka a potkávali jsme vozy s raněnými. O 12 hod. přišli jsme k malým dvěma domkům, u kterých stálo naše dělostřelectvo. Zde shledal jsem se s Ránkem, který ráno prvně též zúčastnil se boje. Vyprávěl mi některé podrobnosti a v malé chvílce začala střelba znovu. Nepřátelé jen slabě odpovídali, však mezi našimi, a sice u 102 reg, mnoho raněných a zabitých učinili. Však přece jen byli zatlačeni přes řeku Drinu, která dělí hranice naše od srbských, byl postaven most a celá naše armáda vstoupila na půdu Srbskou.

12.8.

Nepřítel nucen jen ustupovati, jen slabé překážky klade.

13.8.

Jsme již 20 km od hranic, stále rychle postupující. Vše je v dobré náladě, jen velká vedra, která zde panují, a nedostatek vody nás pronásleduje. Pije se voda z řeky, ze studen, které jsou zkaleny, a přece jen každý rád je, může-li vody dostat.

14.8.

Na dnešní den v noci přijeli jsme na místo, hladovi a žízni, a ku všemu voda nebyla k dostání. Ráno přivezli naši 5 lidí, a sice 2 vojíny a 3 komity. V čase války krátký proces učiněn byl s oněmi třemi. Že dokázalo se jim, majíce pumy při sobě, nepřátelské nám smýšlení, ve 1/4 hodině byli všichni 3 pověšeni. Jak hrozné pohledy přivádí válka. Novo Selo*⁶.

Odpoledne přijeli jsme dále do vsi, kde však všechno obyvatelstvo bylo vystěhováno. Protože proti našim též civilní lidi bojovali, bylo dovoleno vše, co jídla a pití se týče, sebrati. Vojsko šlo však dále i viděli jsme vydrancované, rozbité a spálené domy.

[komité - pravděpodobně oddíly četníků. Dobrovolnické oddíly sestavené z lidí, nepodléhajících srbské odvodní povinnosti, často jiné státní příslušnosti. Byli mezi nimi i Češi. S rakouskou armádou sváděli první boje. Rakousko je nepovažovalo za příslušníky regulérní armády, ale za teroristy. V případě zajetí byli popravováni. Často za ně byli považováni i nevojenští obyvatelé Srbska, kteří se zdáli něčím podezřelí. M.D.]

15.8.

Dnes jakýs svátek. Co(?) však víme my, kteří ani čas, den správně již určit nemůžem! Večer zapáleny byly všechny domy v okolí Lesnice*⁷, neboť očekával se útok ze strany komitů. V noci byli nuceni jsme jeti ven na linie, neboť drát byl přetržen, št'astně navrátili jsme se zase zpět.

16.8.

Od svítání začíná již bombardování Kragujevace*⁸. Jak když bouře rozburácí se krajem, slyšeti jen hřímání děl. Celý den do 4 hod. slyšeti bylo střelbu a večer věděli jsme, že mnoho raněných našich vojínů převezeno bude do Lesnice*⁷.

17.8.

Já nemohu si naříkati, že válka byla by zlá. V 7 hod. ráno vstávám, jdu na kávu a celý den jen procházím se kolem domu. Večer zastřeleno bylo 6 komitů, u kterých nalezeny byly zbraně.

18.8.

Dnes odpoledne za transportu raněných vystřeleno bylo z jednoho domu. Ihned dům byl prohledán a starší dva lidé, manželé, byli předvedeni. Bez dlouhých okolků muž byl oběšen a žena svázána na celý den. Kdož může však říci, byli-li určité vinni, čili nic? Odpoledne as 120 lidí civilních bylo předvedeno. Starci, muži i úplně mladí chlapci. Již předem vědělo se, že budou všichni zastřeleni, však přesto hauptman ptal se na vrchní komando, které chlapce a některé osvobodilo a asi 80 k smrti odsoudilo. Přes noc byli střeženi a dnes 19.8. ráno zastřeleni. Šel jsem též, když mrtví již byli, se podívat. Však děsná podívaná jest to. Svázání byli všichni v řadách a tak postříleni. Hrozné.

Až do 2 hod. měli jsme za to, že naše pozice jsou dobré a že naše vojsko vítězně pokračuje. Byli jsme na 40 km vevnitř Srbska a každý očekával vítězství našich zbraní. Však dnes, v 1/2 3 hod. odpoledne přijely první vozy, a jak pravili nám, ustupují již od včerejšího večera. Naši došli až na místo, kde Srbové měli dříve dělost. střelnice a následkem toho vše dobře připraveno a vyzbrojeno. Dobře drželi se naši, však proti nepřátelským granátům najisto střeleným ubránit se nemohli. Nařízen byl ústup a celý 8. armádní sbor o děla oloupen a hodně zeslaben večer dorazil do Lesnice*⁷.

20.8.

Dnešní noc minula klidně, ač očekávali jsme pronásledování ze strany Srbů. Až do samého poledne ustupováno bylo do Bosny, a ke konci ještě srbské dělostřelectvo, dohonivše nás, těžce zranilo mnoho našich lidí. Však dále nedošli, neboť zde zase kladl se odpor a odpoledne mosty přes řeku, která činí hranice, byly vyhozeny do vzduchu.

21.8.

Dnes v noci také stalo se nám, že náš oddíl stál na prahu smrti. Jako revizionpartie vysláni byli jsme v 1 hod., že vedení od řeky je přerušeno. Procházejíce strážemi, došli jsme až k řece, kde naši připraveni byli na útok Srbů. Jeden z nás, Marer, přes výstražné znamení: stát, vzal pušku do ruky a po kolenou blížil se ku strážci. Jen chladnokrevnosti strážce můžeme děkovat, že nebyli jsme postříleni od našich lidí.

22.8.

Odpoledne vyjeli jsme z Janje*³⁹ do Bijeljiny*⁵, kam došli jsme v 1/2 9 hod. Ubytovali jsme se zase v dřívějších našich bytech a očekáváme, co dále se bude dít.

26.8.

Již 4 dny stojíme v Bijeljince*⁵. Velice krásné časy, pranic neděláme a přitom hodně veseli jsme. Setkal jsem se též s Hradeckým, který je u štábní komp.

27.8.

Dnes, abychom měli k obědu též něco jiného, vzpomněli jsme na naše české národní jídlo, švestkové knedlíky. Již od rána činily se přípravy a v 10 hod. začalo se s knedlíky. Pomáhal jsem též a přes 400 jich bylo připraveno. Do jedné mísy, která papírem byla přikryta, šlápl nám jeden s tou hroznou komisní botou. Žalostná podívaná naskytla se nám, když tuto spoustu viděti bylo. Však přesto každý ještě dost dostal a každý pochvaloval, jak dobrý oběd dnes byl.

2.9.

Po dvanáctidenním pobytu opustili jsme Bijeljinu*⁵, abychom vydali se na další pout', a sice na Seliště*¹⁰. Cestou na toto místo, zaprášenou silnicí, ubíral se celý 8 armádní sbor a na místo došli jsme o 11 hod. Jest to jen několik malých domů a kasárny, ve kterých ubytováno jest velitelství. Čekáme, že dlouho asi nebudeme zde.

4.9.

Dnes došla zpráva, že Rusové na celé linii jsou poraženi a naši že velkého vítězství dobyli. Na oslavu slíbeno nám večere a víno, však nedostali jsme nic. Večer několik učitelů ze štábní komp. zpívalo, úchvatný večer za svitu hvězd a měsíce, ve kterém tak krásně vzpomíná se na drahé a milé.

5.9.

S Hradeckým sedáme a vzpomínáme. Od Máni dostal jsem dopis a rozmlouváme o časech minulých.

6.9.

Dnes byl jsem v Bijeljině*⁵, kde vyřídil jsem pozdrav Steligerovi.

7.9.

Od dnešní noci začínají zase děla mluvit. Vzduch jakoby se třásl, rána za ranou ozývá se nocí.

8.9.

Jaké svátky v míru a jaké ve válce. Od rána zuří již bitva v plném rozsahu. Jak asi skončí? Celý den není slyšeti ničeho, než rány z děl a chvílemi z pušek.

9.9.

Celou noc na dnešek každý zajisté probděl. Jak hrozná je noc, kdy rachot děl přehlušuje vše ostatní, dovede jen ten si představit, který to zažil. My stále jsme od 2.9. v Selišti*¹⁰ a dnes očekávali jsme výsledek boje. V 10 hod. věděli jsme, že dopadl pro nás špatně a že mnoho našich, kteří nepadli rukou nepřítele, zahynuli v Sávě. Již druhý neúspěch v naší armádě.

10.9.

Nečinně očekáváme, co dál se bude dít.

11.9.

O 3 hod. ráno vyjeli jsme ze Seliště*¹⁰ a přes řeky Stavři a Bosnu přešli jsme z Bosny do Slavonie do Grku*¹¹. Kde jaký lepší, pohodlnější dům, samá a samá nemocnice. Hrůzné podívání na ubožáky, kteří od rodin, od milých vzdálení, v hrůze umírají. Po 7 týdnech slyšíme a vidíme zase vlak, který nás mohl by ku svým zavězti, co touhy a myšlenek upíná se k němu.

12.9.

Zase všeobecné ticho, jak by ani války nebylo, na práci nemáme ničeho, jen celý den se povalujeme. Jsme 8 km od hranic.

13.9.

Dnes svátek mojí Máni. Jak jindy slavili jsme tento den a jaký rozdíl jest dnes. Celou noc přšelo, bláta všude po kolena a dnes smutný sychravý den. Však přece jsme měli s Hradeckým alespoň sváteční oběd, kohouty, kteří byli na rozkaz komanda v celém městě zabití. V noci za deště a tmy nuceni byli jsme prohlédnouti linii, na které byla chyba. V blátě, tmě, že na 3 kroky viděti není a v tom se ubíráme 12 km a zpět.

14.9.

Od rána zase děla začínají mluvit. Až do samého poledne trvala bitva, pro nás prý s prospěchem vedená.

15.9.

Vždy, kdy den loučí se noci, a jak budiček zahřmí každý den děla. Srbové drží se stále kolem hranic, nenechají se zapudit. Co nemocných jest již v Grku*¹¹, také známých z Prahy. Nedostávám žádných zpráv od nikoho, tak jak každý by zapomněl.

[Psáno pravděpodobně mezi 11.9.1914 a 25.9 1914]

Nemocní v Grku*¹¹

Kdykoliv dostanu noviny do rukou, dočítám se, jak ranění přijati jsou v Praze, jak přivítání jsou a lid, který je vítá, nepředloží si ani, jak vypadá první převaziště za linií. Do Grku*¹¹, dosti velkého, na břehu ležícího města, dorazili jsme za parného, zaprášeného(?) dne před polednem. Znamení červeného kříže hlásala hned u prvního domu, že jsme v místě, kde sta a sta ubožáků očekává lékařské pomoci. Přijeli jsme na náměstí a kam jen oko spočinulo, všude jen viděti kříž v bílém poli. Dům za domem, ulice za ulicí, zkrátka celé město proměněno v jednu velkou nemocnici. Každý dům označen jest, kolik nemocných, těžkých či lehčích zraněných odpočívá zde, neb k jakému účelu dům ten slouží. Nejprve, kam přišel jsem, byla bývalá škola. Jednopatrové

stavení, zezadu zahrada. Průčelí domu smutné, jak ukazoval by, co smutku se uvnitř tají. Při vchodu, hned napravo, vešel jsem do místnosti, dlouhé a široké, která svědčila tomu, že dříve používáno bylo jí k jiným účelům. Kol stěn a třemi řadami uprostřed na zemi leží slámky, na kterých spočívají naši ranění. Jsou to vesměs Češi, kteří při pokusu přejít řeku Sávu byli srbskými šrapnelly zraněni. Jest zříti mladé i starší již, a každý jak otázku by naotech měl, co s ním dítí se bude. Ten hlavu, onen nohu, tam celé tělo zabaleno jest do obvazů, na které množství much usedá. Nemluví ani nenaříká žádný, jen tlumené vzdechy a tichý pláč zaslechneš při bedlivějším pozorování. Prošel jsem po tiché světnici a stoje u dveří, obracím se a přehlížím celý sál. Co bídy, co hrůzy je zde zříti. Vkráčím do druhé místnosti, kde kněz udílí poslední pomazání. Klečí u mladého hezkého hochy, drží ruku jeho ve své a líčí mu, co ještě život, až uzdraví se, mu přinese. Hoch ten usmívá se, jak úplně zdrav by byl - a ráno, když vešel jsem dovnitř, dávají jej do nosítek mrtvých. V této chvíli vzpomněl jsem, jak asi děvče jeho, hezké a milé, tak jak on, modlí se, by Bůh odvrátil od něho vše zlé, by navrátil se k ní a uskutečnil, o čem tak často rozmlouvali, by šťastnou ji učinil. Starší rezervisté, každý zajisté otec několika dětí, a zde leží, opuštěn, vyhublý na špinavém lůžku a ráno 2-3 z ubožáků schází. Za městem, na hřbitově, denně ukládají ty, kteří ještě před krátkým časem plni života a zdraví, při vzpomínce svých drahých žili. Operační sál. Již od včerejšího odpoledne slyšeti je rány z pušek, do kterých mísí se, jak chtělo by důrazu vždy dáti, dělo. O 9 hod. dopoledne přijely vozy s raněnými. Malý lehký vozík, slamou vystlaný, na kterém spočívají 3-4 ranění. Někteří lehčeji, však přece jen těžce zranění, hledí kolem a první prosba jeho jest - cigaretu. Těžcí marodi leží nehybně, oči zavřeny, bledí, že myslíš, mrtvoly snad veze. S účastí hledím na ně. Každý v obličejích zarostlý, nemyt, zaprášen, a tak vidíš, jak ruka, černá od prachu, zbarvena je usedlou krví. Vůz za vozem předjíždí před operační sál, sluhové s nosítky přijdou a zraněného přenesou. Některý, který dříve se smrti podobal, při doteku se probouzí a bolestí jen se svíjí. Kolik ran který utrpěl! Lehčeji zranění přichází sami a nyní nastává lékařům práce. Na nosítkách všichni těžce ranění, jeden za druhým, prosí, by mu pomohli, neb ukončili jeho muka. Však lékaři nemohou tak rychle, jak žádoucnou by bylo, pokračovati. Hledím chvíli a pozoruji, jak bez ruky, nohy odnáší raněné do domů, kde probouzí se každý - mrzákem. O obyvatelstvu zdejších, ač též slovanském, nemohu jinak se zmíniti než s pohrdáním. Násilím musili vypuzeni býti ze světnic, násilím musila býti jim vzata sláma, na které nemocní spočívají, a třebaže ničeho ku práci nemají, prstem nehnu, by ubožákům jen vody přinesli. Jak u nás s nadšením řídí lazarety, jak připraví je, by nemocným celého a všeho pohodlí se dostalo!

22.9.

Přes 10 dnů jsme již v Grku*¹¹. Co nemocných a jak různě raněných viděl jsem již tyto dny. V dopise z Prahy četl jsem, jak veseli jsou nemocní, když převáží je z nádraží do nemocnic. Však kdo vidí tady raněné, někdy až k pláči jest, kdy otec několika dětí v cizině loučí se s životem. Přes 400 leží jich již na zdejších hřbitově.

24.9.

Přestěhovali jsme se zase do jiného domu, kde v pokoji máme byt. Kež bychom do konce již zde zůstali.

25.9.

Dlouho netrvala má radost, že našli jsme pěkný byt. Dnes přišel rozkaz, bychom se odebrali za velitelstvím sboru, a sice do Sremské Rače*¹². Nerad, však přece jen v duchu radostí odjížděl z města, kde tolik ubožáků leží a při vzpomínce svých drahých umírá.

Večer v 5 hod. dojeli jsme do Sremske Rače*¹². Jest to malé místo na břehu Sávy a právě toto píší na opuštěných skryších našich vojínů, kteří zde bojovali. Nedivíme se ani, nastávajícím soumrakem začnou ozývati se rány z děl a pušek, co však dnes ale bylo, nedovede si představit, kdo nic podobného neviděl a neslyšel. Zprvu slabě a stále stupňující slyšet bylo střelbu z pušek, do kterých nyní vmísila se i děla. V noci působí prasknuvší granát pohled, jak když blesk zasvitne. Však takových blesků viděti bylo sta a sta a k tomu slyšeti dunění, jak svět by se řítíl. Celou noc trvala střelba, která až ráno se utišila.

26.9.

I dnes celý den se střílí, však slabě jen, až zase v noci asi nastane nový hrozný "ohňostroj".

27.9.

Dosud stále slyšeti je střelbu, která trvá již třetí den. Odpoledne bylo nás 12 prohledati ostrov, který leží v Sávě. Malou loď převezli jsme se naň a od špice celý prohledali. Na ostrově jest les, který postupem času a povodní změnil se v hotový neprostupný prales. Místy kmeny na sebe nakupeny, zase divoké ostružiny, takže museli jsme dříve cesty prosekati, než mohli jsme dále. Nenašli jsme ničeho a přes řeku vrátili jsme se zase zpět.

28.9.

Svátek Václavů! Již noc byla lepší, než všechny ty minulé. Zase spím jednou v posteli a bílých peřinách. Jsme nastěhovaní v bývalé faře, kde máme největší pohodlí. Sesvlékl jsem se celý a ráno probudil jsem se až o 7 hod., kdy kuchař volal, že káva je hotova. Nasnídal jsem se a začal pro sebe připravovat sváteční oběd: bramborové knedlíky se zelím. Však co zde dá něco takového práce. Sádlo, mouku, brambory, vše nejdříve sehnat. Měl jsem vše, rozdělal oheň v kuchyni a již to začalo. V hlavě sháněl jsem zatím všechny mé vědomosti kuchařské, jak si počínati. Knedlíky byly trochu řídké, však zelí bylo (alespoň jsem byl přesvědčen) výborné. V poledne polévka z naší kuchyně, můj výrobek a oběd byl hotov. Každým okamžikem vzpomínal jsem na dřívější svátky, které jsem dříve u Máni užil. Náš kuchař, také Václav, připravil nám též "sváteční večeři". Zabil dvě kuřata, navařil černé kávy a při svitu lampy připíjeli jsme na zdraví Václavů. Jak asi u Divišků svátek slavili?

30.9.

Již zase konec měsíce a naděje na ukončení dosud žádná. Život náš ubíhá stále stejným proudem. Každý den a večer slyšeti je střelbu z děl i pušek a hrozný ohňostroj jest viděti. Co asi ubožáků tam v liniích umírá a co milých jejich doma na ně vzpomíná.

2.10.

Dnes jsem byl zase po dlouhém čase na srbské půdě přes řeku Sávu. Přes most, pionýry postavený, přešli jsme na srbský lesnatý břeh, kde dosud viděti bylo účinky jak našich, tak i srbských granátů. Staré, silné stromy na koncích uraženy, některé vyvráceny a větve trčí dolů jak uražené rámě. Večer při svitu zapadajícího slunce vracel jsem se zpět a granáty zase pějí svoji píseň. Čarokrásná, avšak hrozná podívaná jest na břehy Sávy, které jak pozlacený by byly, paprsky ze sebe vynáší.

4.10.

Dnes slavím svůj svátek. V předvečer podařilo se mi též koupit trochu cukroví a za povídání našich rezervistů usnul jsem v našich nynějších postelích. Celou noc sny přiváděly mě do Prahy, k mojí Marušce. Však jaká skutečnost byla ráno. Na oslavu jmenin našeho Císaře a Krále sloužena byla polní mše svatá na břehu Sávy a rány z děl, třeba by vždy nevhodně, vyplňovaly vojenské salvy, které při takové příležitosti v času míru se střelí. Pěvci od štábní kompanie pěli kostelní chorály, mezi nimi i Svatý Václave. Vůbec, celá mše byla jen česká, ač přítomen byl celý sborový štáb. Co myšlének přešlo mi hlavou tuto chvíli, vzpomínal jsem ještě na poslední můj svátek, který slavil jsem v Praze, a jak letos obrátil se ten den. Jen však mi potěšilo, že i dnes obdržel jsem od mojí Máni zase dopis. Ten vždy jest mojí myšlenkou do příštího a čas tak rychleji ubíhá. (Psáno na zadku vozu, kdy měl jsem službu za hřmění děl.)

10.10.

Den ubíhá za dnem, slunce střídá se deštěm a v tomto počasí stojíme a očekáváme, co dále se dítí bude. Na dnešní den celou noc hrozně bolel mě zub a rozhodl jsem se ráno jej nechat vytrhnout. Byl jsem u lékaře a také snadno mně jej vytrhl. Mám zase po bolesti.

Vzpomínám, jak asi v Praze to vyhlíží. Jak rád octl bych se zase u mojí Máni, a v objetí zapomněl na vše, co kolem se děje. Však jen marné touhy a nic více.

13.10.

Dnes večer započalo zase střelení a až do zítřejšího jitra ustavičně se jen střelí. Co vlastně se dále bude dítí? Čekáme každý den, že zase půjdeme do Srbska, však stále a stále nic...

14.10.

Večer seděli jsme v našem pokoji a bezstarostni, jak by jen manévr byl, bavili se pospolu, když najednou hrozná kanonáda a rachot pušek, že okna se trásla, poučila nás, že jest válka. Šel jsem se podívat na břeh Sávy, kde hrozná podívaná se naskytla. Od praskajících šrapnelů a výstřelů z děl celá krajina osvětlená, do čehož ještě rakety a reflektory svá světla vrhaly. Vrány a krkavci ze spánku vyrušeni s křikem obletovali les, který jen hučel od praskajících granátů. Hruzná podívaná.

[Psáno pravděpodobně 14.10.1914]

Válečný ohňostroj

Dnešního dne prorokoval každý, jak každý již těchto věcí jest znalcem, noční srážku u pověstné již "Dampfstrasse". Bylo po "befelu" i odebrali jsme se do našeho bytu, do pokoje, kde 12 nás na zemi připraveno měli lůžko. Samí veselí hoši a tak při vzájemném škádlení a povídání tak veseli, že zapomněli jsme, že nalézáme se ve válce. Právě každý smál se podařenému vtipu jednoho, když okna se zatřásla a v zápětí hrozná rána umlčela náš smích. Každý vyskočil a naslouchal. Vyběhl jsem ven na břeh Sávy, kde naskytla se mi čarokrásná, však hrozná podívaná. Byla úplně tmavá bezhvězdná noc. Sáva, která v těchto místech rozdělena jest ostrovem, matný svit vydávala. Náhle zase pětikrát se zablesklo, v zápětí hned hřmot děl, do čehož mísil se rachot pušek. Toto bylo jako znamením. Blízko na břehu stojící baterie vypálila též salvu a nyní rozpoutal se boj v celém okolí. Ohlušující rána stíhala ránu, rachot pušek jak silné hřmění mísil se, že slova nebylo slyšeti. Rázem noc, dříve tak tmavá, proměnila se v svítající den. Šrapnelů a granátů, ve vzduchu praskajíce, osvětlily hladinu řeky, ve které jevil se obraz každé střely. Ostře bylo viděti obrysy ostrova, přes který střely létaly. V to ještě ze všech stran reflektory vrhaly svá světla a několik svítících raket, jak velké hvězdy, zasvitly na obloze. Vrány, vyrušeny ze spánku, krákajíce obletovaly ostrov. Vzpomínal jsem, jak před sv. Janem vypalován byl ohňostroj. I tento byl (??) večer, za krásné noci, však bez těch našořených lidí a bez pochvaly obecnosti. Však ani lidé nescházeli, ráno pionéři vytahovali mrtvolky vojáků, kteří ve srážce proti Srbům padli.

20.10.

Nepřítel zahnán jest nyní od hranic a život v Rači*¹² jest jako hodiny. Služba za službou, den ubíhá za dnem, nevím, jak dlouho a co budeme tady dělat.

30.10.

Již mrzí mě každý den psáti, neb život zde již je fádní. Nevím, že raději každý přeje si, by jinam jsme přišli. Denně přicházejí noví rekruté, kteří ustrašeně poslouchají ten hrozný koncert granátů a pušek. V noci přišel rozkaz vše napakovat, že ráno se jede do Srbska. Každý byl rád.

31.10.

Ráno v 5 hod. za krásného podzimního jitra vyjeli jsme kolem Sávy k mostu, který (dělí) spojuje nás se Srbskem. Slunce vycházelo, řeka skvěla se jak stříbro a stromy, žluté zdejší buky a duby, vyhlíží jak z ukázky podzimu. Přejeli jsme most a hroznou cestou, našimi sapéry v lese dělanou, ubírali jsme se až ku komandu divise. Až sem krajina skýtá pohled, jak by byla hroznými jakými nestvůrami rozryta. Příkop střídá se drátěnými ploty, zde zase kryté jámy proti šrapnelům, stromy od kulí celé

rozbitý. Přišli jsme ku komandu, které celé zakopáno jest v zemi. Ranění donášeni jsou sem z linií, několik mrtvých leží na nosítkách. Odtud máme stavěti linii do Ravnje*⁹, vesnice as 10 km vzdálené. Naše vozy, těžké a daleko viditelné, byly by dobrým cílem srbských děl a proto materiál naložen byl na civilní malý vůz. Stavba začala. Přes příkopy, někde až 4 m hluboké, ubíráme se dále. Zde viděti, jak hrozný byl asi boj v těchto místech. Došli jsme až ku spálenému zbořenému mlýnu, když nad hlavami našimi slyšeti jest příšerný hvízd. To jsou srbské šrapnely. Rychle zaběhl každý do připravených příkopů a nyní rozpoutal se boj dělostřelectva právě nad našimi hlavami. Nedovedu vypsati, jak divně působí tato příšera. Po delším boji, když střelba trochu utichla, opatrně stavěti jsme dále a ve 3 hod. odpoledne přišli jsme do Ravnje*⁹. Velká ves, pěkně vystavěná, však hrozně zpustošená. Zde stavěti Srbové velký odpor a 102 reg. 4x dělal útok na opevněné pozice. Mnoho domů úplně od šrapnelů rozbitých, všude viděti jest, jak hrozný déšť kulí musil zde být. Srbové odešli, však co nemohli narychlo sebrati, vše zanechali. Našli jsme si dům a mezitím přijely naše vozy s obědem a kávou. Každý se s chutí najedl a připravoval se ku spánku. Však spáti popřáno nám nebylo. Dělostřelectvo, právě za našimi zády rozložené, zahájilo boj, který s malými přestávkami trval až do rána. Pekelný hřmot, dům se třásl v samých základech.

1.11.

Ráno byli jsme hladovi, shánět něco k jídlu, našli jsme brambory a dali se do práce, když přišel rozkaz prodloužit naši linii do Banova Polje*¹³. Hned začali jsme stavět a cestou viděti jsme všechny památky včerejšího boje. Zbraně, oděv, boty a prostřílená zvířata, vše v jednom chumáči. Přišli jsme do vsi hodně velké, pěkně vystavěné. Hned na začátku dali nám vojáci jablka, řkouce, že více jich dále najdeme. Když otevřela se stanice, rozběhl se každý hledati něco k jídlu, protože každý měl již notný hlad. Jak dříve jsme strádali, nyní měli jsme všeho hojnost; sádlo, špek, ovoce a pak, když nás 8 měli jsme se navrátit do Ravnje*⁹, chytli jsme 7 husí. Večer přišli jsme domů a hned umlouvali, jaký oběd zítra bude.

2.11.

Od samého rána začínáme oběd. Práce dost, husy škubat, brambory loupat. V poledne každý však za svoji práci byl odměněn; najedl se každý zajisté dosyta, když měl 1/2 husy pečené a 1/2 husy vařené. První den, kdy měli jsme skutečně nadbytek dobrého masa. Večer, když spali jsme už, měli jsme návštěvu zlodějů. Jen měsíčnímu světlu měli co děkovati, že nebyli postřílení, neb vyběhl jsem za nimi a chytil je.

3.11.

Ráno zase odjíždíme z Ravnje*⁹ k našemu oddělení. Škoda, že jen tak krátko trvaly naše dobré časy. Přes Crnou Baru*¹⁴, o kterou se Srbové 5 neděl opírali, přijeli jsme do Bogatice*¹⁵.

4.11.

Bogatič*¹⁵. Zde také máme dobré časy. Samé jen pečené, jídla pořád dosti. Slivovice a ovoce, že žádný ani nechce.

8.11.

Se Zoubkem postavili jsme si stan. Zadní stranu, která opírala se o cihly, museli jsme odbourat a tak našli jsme v cihlách zahrabanou dosti velkou truhlu. Večer otevřeli jsme a zvědaví, co bude uvnitř. Samá jablka a ořechy! Však takové, jak jen vybrané jsou. Také máme co jíst, jak nadělení od Mikuláše.

10.11.

O 9 hod. odjeli jsme z Bogatiče*¹⁵ do Slepcevice*¹⁶, kde byli jsme přes noc a ráno měli jsme jeti za divizí do Varny*¹⁷. Cestou necestou, nejvíce místy, kde odehrával se boj, ubírali jsme se až do večera bez jídla a všeho; až o 10 hod. dorazili jsme do Lojanice*¹⁸. Jest to malé, několik domů o samotě stojících; však v krajině, jakou již dlouho jsme neviděli. Jak dříve byla rovina, jest nyní samý kopec a kopec.

12.11.

Neměli jsme co k jídlu a proto se Zoubkem vydali jsme se do vzdálenějších domů na lov. Nikdy nemyslel jsem si, že budu musit také všelicos zabíjet. Našli jsme 2 malá prasátka, však co práce dali, než jsme chytli. Však zato ta pečínka! Celý den stojím v kuchyni a pečú maso, neboť nyní je všeho dost.

14.11.

Zase dál. Naši postupují a jsme nuceni 60 km za našimi maširovat. Celý den prší, bláta, že nohy nelze vytáhnout, v noci zase jen na holé zemi v dešti spáti. Tak prošli jsme 2 dny a 2 noci.

16.11.

Dorazili jsme do Ubu*¹⁹, dosti velkého a hezkého města. Na cestách potkávali jsme srbské rodiny, které dříve před námi utekly a nyní se vrací. Nikdo nedovede si představit, co bídy a útrap musí tito zakusiti, co ubohých dětí v dešti a blátě se brouzdá. Celé dny prší, k tomu je velká zima. Byt máme pěkný, pokoj v prvním poschodí, vše krásně zařízeno.

18.11.

Z přední linie slyšeti je zase silnou střelbu a denně dochází do města hodně raněných; každý den však také 5-8 set zajatých Srbů voděno je městem.

20.11.

Ráno v 6 hod. (?????) vysláni byli jsme do Banjani*²⁰, 17 km vzdálené. Bláto všude, že se zdálo nemožným dále jeti a v tom postupovaly srbské rodiny ku svým domovům. Hrozná podívaná na děti, jak zimou takřka hynou.

22.11.

O půlnoci probudilo nás ze spaní troubení alarmu. Dům, ve kterém bydlel kníže Lobkowic, byl tak již v plamenech, že kníže a major, kteří tam spali, museli okny vyskočit. Na uhašení nebylo pomyslení, a tak vyhořely dva domy, vedle sebe stojící.

22.11.1914

Jakmile den nastává, po silnici, která se vine od Valjeva*³⁴, srbské to pevnosti, kolem našeho nynějšího obydlí, ubírá se nepřetržitá řada povozů, voly tažených. Jsou to vozy obyvatel zdejších, kteří, byvše svými vlastními vojíny z domovů vypuzeni a nemohouce naše vítězné postupující řady předstihnouti, zase vrací se do svých domovů. Dva dny bylo snadno jim vraceti se, den byl jak v srpnu, slunce až příliš hřálo. Však přišel déšť, který v malých přestávkách trvá až dodnes. Rázem proměnila se dříve zaprášená silnice v bezedné hlubiny bláta a vody, počasí jest sychravé a chvílemi vítr sráží celé potoky deště do očí.

V tomto počasí ubírá se nekonečný průvod rodin, většinou až příliš dětmi obdařených. Ženy, bosy neb v chatrných opáncích, každá před svým vozem voly táhne a je-li z rodiny někdo starší, zezadu též dobytek pobízí. Však jaká to jízda. Jak ti lidé, tak i jich spřežení dlouho nejedli a tak s největší námahou pokračuje se vpřed. Děti zpola nahé tisknou se k sobě na vozech, třesou se zimou i hladem a nepřetržitě plačíc. Samy ze svého popudu, vidouce, že se zahřejí a leccos od našich vojínů dostanou, slézají z vozů a bosy brouzdají se v blátě. V domě, kde my jsme, v bývalém hostinci, udržujeme stálý oheň uprostřed hodně veliké místnosti, která ustavičně plna jest těchto ubožáků. Všechn chléb rozdali jsme již a stále jen slyšeti je "motim léba" od malých těchto lidiček.

Na cestě as hodinu od domu vzdálené upoutala moji pozornost žena, nesoucí zakrvácený srbský plášť. Vyprávěla mi, muž její že zabit, kuča jejího otce že rozbořena a ona nyní, samotna ve světě, vrací se do míst, kde vdána byla, kde s mužem obývala, někde u Sabace*³⁵. Však kdož ví, zdali i ten dům není zbořen, neboť ze Sabace*³⁵, hodně velikého města, zbyly jen zříceniny.

Když noc nastává, na vozech přespávají tito lidé a ráno, celí zuhlí, vydávají se na další cestu. Když opustili jsme Loznici*³⁶, na cestě do Ubu*¹⁹ potkávali jsme též takovéto řady, které i celý den státi musily, než naše kolony přejely. Co asi děti životem zaplatí tuto válku, a co v budoucnosti známek na toto stěhování se ještě objeví.

26.11.

Poštu nedostávám žádnou a tak den za dnem ubíhá. V městě jen samí nemocní, právě naproti nám jest velká nemocnice. Rodiny cikánů, nedaleko města usazených, odnáší co mohou a na co přijdou, "příživníci války".

30.11.

Odpoledne o 4 hod. dán byl rozkaz v příští 1/2 hod. na cestu být připraveni. Každý rychle připravil své věci a o 5 hod. za úplné tmy vyjeli jsme z Ubu*¹⁹ na Piroman*²¹. O 7 hod. začal měsíc krásně svítit a tak ubírali jsme se nocí do 10 hod. Nocleh našli jsme v konímě a tak máme zase po krásném bytu. V 1. patře byt špatný.

1.12.

O 8 ráno jsme vstali a na další cestu se vydali. Blízko města Obrenovace*²² připojili jsme naše dráty na opravenou srbskou linii a přes Konatici*²³ stavěli jsme na Stepojevac*²⁴. Přes močály, přes lesy táhne se tato linie, místy nebylo možno ani se prodrati. Po ukončení stavby vrátili jsme se do Konatice*²³, dosti velké a hezké vsi.

3.12.

Konatice*²³ leží na úpatí velkých vrchů, na kterých sváděly se velké bitvy. Památky po boji jsou viditelné, pušky, náboje, místy všude krve a obvazů, hrob vedle hrobu. Kostel úplně od granátů rozbitý, mnoho domů splálených.

4.12.

Do jednoho spáleného domu vrátila se žena majetnice. Když viděla učiněnou spoustu, žalostí dala se do zvláštního smutného zpěvu. Každý kout domu oplakávala. Prý 8 dětí má, otec zabit a dům spálen.

9.12.

O polednách dán byl rozkaz naši linii stahovat. Vyjeli jsme do druhé stanice a asi v 5 hod., již za úplné tmy, začali jsme. Přes vodu, po kolena ve vodě se brodíce, ve tmě špatně se pracovalo. Konečně o 3 hod. ráno byli jsme hotovi, uvařili kávy a po hodině jeli dále.

10.12.

Ráno o 8 přijeli jsme do Stepojevace*²⁴, kde očekávat měl nás náš oddíl. Ti byli však zase dále. Zase uvařili jsme kávu a as po hodině jeli dále. As za 10 minut Srbové začali střílet z děl do vesnice. Jako když náhlá jakási příšera se žene, vše prchá. Silnice rozbitá a blátivá v mžiku plna je povozů, každý pobízí koně, by co nejdále se dostal. Za 5 km koně naše již nemohli jet a střelba stále se blížila. Chytli jsme člověka i s koňmi a ten nám musil pomoci. Večer ubiti, hladovi došli jsme k oddělení, každý prve jen místo ku spaní chtěl.

12.12.

Ústup jde dále a dále. Co námahy, oběti a krve stála dobytá místa a nyní vše opouštíme. Ustupujeme na Železnik*²⁶ nedaleko Bělehradu.

13.12.

Ráno počali jsme stavět do jedné vsi, kam má kpskomando [?] přijít. Srbské šrapnely provází nás neustále. Dostavěli jsme až do jednoho malého nádraží. Koupili maso a tak těšil se každý, že po 5 dnech dostane něco lepšího k jídlu. Však zase nic. Rozkaz "abtragovat" a tak v noci přes lesy, v dešti pracovali jsme, jen abychom byli hotovi před příchodem Srbů.

14.12.

Protože bylo mi zima a povozy na celé silnici stály, s Kostrůnkem šel jsem vpřed. Pomalu došli jsme do Bělehradu a asi o 11 hod. přišli jsme do hotelu Balkán. Tam čepovali černé pivo a tak každý 5 sklenic vypil. As v 1/2 2 vyšli jsme do města hledat nás (???). Město jest hezké, moderní, však ale od dělových ran utrpělo dost. Když nikoho jsme nenašli, chtěli jsme přejít most. Zbloudili jsme však, až teprve po dlouhém hledání celí unavení přešli a po 6 nedělích opustili zase srbskou půdu. Asi k 6 hodině přišel jsem k nádraží v Zemuni*²⁷, kde v čekárně jsem usnul a hodně dlouho spal. Potom našel jsem své oddělení, avšak bylo nás jen 5. Ostatní všichni rozházeni. Jeli jsme do Zemniče*²⁸, kde očekávali jsme, co je s druhými. Most přes Sávu byl vyhozen, vozů a koní zůstalo hodně Srbům, a nyní ještě na místo, kde naše vozy stály, začali zase Srbové střílet. Hrozná podívaná vůkol, jak vše vyhlíží.

15.12.

Jednou jsem se pořádně vyspal a najedl, snad půjde vše lépe. Mezitím sešli jsme se všichni a o polednách vydali se na další cestu za komandem. Na noc přijeli jsme do vsi, žádné místo ku spaní. Zdejší lidé ani slámy nám nedají, bychom mohli si lehnout.

16.12.

Dostihli jsme zase komanda a nastane snad nyní čas odpočinku.

[Od počátku války do konce roku při nepřipravených ofenzívách, které skončily v tom místě, kde začaly, ztratili Srbové 110 000 padlých a těžce raněných, rakousko-uherská armáda 150 000 mužů. M.D.]

17.12.

Ráno, když jsem se probudil, ani hnouti jsem se nemohl, jak špatně mi bylo. Zároveň ještě 6 mužů naříkalo si na bolesti a měli jsme jeti dále. Z počátku chtěli nás nechat, že přijedeme za nimi vlakem, však pak naložili nás na vozy a 3 dny užil jsem, co jest to nemocným být. Nebylo mi lépe a tak odvezli (??) mne do nemocnice Altpazova*²⁹.

27.12.

Již 7 dnů ležím v nemocnici, je mi již lépe a očekávám transport, neboť zde nedostávám žádnou poštu a nic.

[Psáno po 27.12.1914]

Naše nemocnice v Pazově

Náhle, nikdy nečekaje, byl jsem též zachvácen nemocí a po dvou dnech, když nebylo mně lépe, odebral jsem se do polní nemocnice 8/8. Věděl jsem, jak v takovýchto nemocnicích to vyhlíží, však nebylo jiné pomoci.

20. prosince odpoledne, již za tmy, přišlo nás 6 k vyšetřujícímu lékaři, který prohlédl nás a dal odvésti nás do nemocnice. Jest to bývalá škola, sestávající ze 4 velkých místností, velice nevzhledných. Do místností, kam jsme byli uvedeni a kde na zemi rozložena byla jen pouhá sláma, mnoho se nám nechtělo, však co dělati, když hlava a celé tělo je v stavu, který ovládati nelze, a toužím jen po tom, ulehnutí. Oblečen, zablácen, ulehl jsem tedy na slámu, a do rána nikdo si nás více již nevšiml.

Ráno, po vypití trochu konzervové kávy, měřil opatrovník teplotu, i měl jsem 40°. O 10 hod. přišel lékař, jak později jsem poznal, hodný a skutečně pro nemocné pracující člověk, však tehdy, protože nás bylo najednou mnoho, ani si nás nevšiml.

Teprve druhý den prohlédl mě a předepsal různé prášky. Já stále myslel, že z nás 6 jsem nejlehčí pacient, že jsem jen nastuzen a brzy zase půjdu zpět k oddělení.

Po 3–4 dnech všichni druzí byli transportováni do lepších nemocnic, však já, protože měl jsem stále velkou horečku, musil jsem zůstatí zpět. V pěti dnech přešel jsem do třetí cimry, všude jen, kde sláma byla na zemi, až teprve pak, na rozkaz lékaře, byly slamníky vycpány a tak přišel jsem do 4 cimry, kde pobyl jsem 4 neděle.

Velká školní cimra, nevzhledná, avšak čistá. Bylo nás 20–25 nemocných, většinou tyfus. Asi za 5 dní bylo mi již mnohem lépe, že mohl jsem již choditi a dostával jsem i lepší silnější jídla. Tak trvalo to 6 dnů, kdy pocítil jsem, že zase mi je hůře a druhý den, v noci, když 2x jsem omdlel a bylo mi tak špatně, opatrovník se slamníkem odtáhl mě na místo umírajících, jak jsme říkali. Z počátku ani jsem o tom nevěděl, však později, když uvědomil jsem si, v jakém stavu již jsem byl.

8.1.15

Již plných 20 dní ležím v této nemocnici. Již jednou bylo mně dobře, pak se to obrátilo, avšak nyní zase je mně dobře. Jen kdyby Bůh dal a nadále to tak zůstalo.

13.1.

Dnes odpoledne převedeni byli jsme do jednoho domu, kde máme 5 dní zůstat v karanténě a pak transportem dále. Škoda však nemocnice, zde nedostáváme skoro nic k jídlu a vše je zde drahé.

[V této době zde zuřila epidemie tyfu, nejen mezi vojskem, ale i mezi civilním obyvatelstvem. M.D.]

15.1.

Již po 2 dnech nasedli jsme na dráhu a jeli do Nývideku*³⁰. Jest to jen 5 stanic, jeli jsme však od 1/2 2 až do 10 hod. v noci v nevytopeném dobytčím voze. Zůstali jsme hned na nádraží, kde zřízeny jsou též nemocnice, zase takové jídlo: ráno málo čaje, v poledne čistou polévku a večer zase trochu čaje. Kéž dostal bych se někam, kde zase bude lépe.

16.1.

Konečně odpoledne přijel pro nás vůz z nemocnice, který nás odvezl a po dlouhém čekání ocitli jsme se zase v cimře, v baráku polní nemocnice.

Měli-li jsme dříve hlad, první den bylo to zde ještě horší. Však hned příští den dostali jsme lepší třídu, náhodou měl jsem ještě celý chléb, takže jsem hlad neměl. Jest mi již úplně dobře, však velice sláb jsem.

25.1.

Včera měl jsem již opustiti špitál a navrátit se k oddělení. Byl jsem již připraven, oblečen a již venku z nemocnice, když ještě jednou četli jména a - já byl nenapsán. Musil jsem se vrátit a měl jsem až druhý den zase jet. Konečně neměl jsem ani čeho litovat, venku jistě veliká zima. Odpoledne však přišel do baráku jeden, u kterého zjištěna byla cholera, a tak musil jsem v karanténě zůstat ještě 6 dnů.

30.1.1915

Dnes byl jsem určen jako truhlář. Snad bude přece lépe než u abt. [abteilung]. Alespoň mám čisto a mám kde se vyspat na čistém lůžku.

9.2.1915

Dnes došel list obsahující zprávu, že Maruščin tatíček opustil tento svět. Jak rád v tento čas byl bych v Praze. Však co platno, nic jiného nelze činit.

18.7.1915

Po dlouhém čase opět začínám psáti do deníčku. Opouštíme skoro po půlletním pobytu Nyerdek*³⁰, kde tak dobře se mně dařilo. Jsem však rád, že přijdu na jiné místo a Lublaň nebude snad špatná.

21.7.

Za 3 dni zase začíná život ve špitále. Jest zde velice krásně, ze začátku však mnoho práce.

3.1.1917

Tento den rozloučil jsem se s nemocnicí, kde tak dlouho dobře se mi dařilo. Odpoledne přišli jsme do Brezovice*³¹, shromaždiště všech vystrádaných. 6 dnů zakusili jsme, co není ani možno vypsati.

10.1.1917

Odpoledne vyjeli jsme do Vídně, cesta ubíhala pěkně.

13.1.

Vede se zase trochu jako lidem. Zítra jedu do St. Pöltnu*³².

14.

Konečně zase jsem u svého regimentu. Setkal jsem se s mnohými známými, však ale nevede se nám skvěle.

20.1.

Přišli jsme jako asistence komp. do Traistnu*³³, alespoň není tolik sekýrování.

8.2.

Vydal jsem se na cestu do Prahy, kde pobyl jsem tři dny. Na zpáteční cestě však zadržela mě a ještě jednoho kamaráda policie, i zůstali jsme ještě devět dnů v Praze.

22.2.

Zase v St. Pöltnu*³². Je mi vše lhostejno, co dítí se bude. Hlavní věcí jest, že jsem byl v Praze.

5.3.

Dnešním dnem přišel jsem k marškomp. Jak tedy asi dlouho zůstanu zde?

Konec

Poznámky:

Neidentifikovaná místa:

3 - Vičovo

Ačkoliv to vypadá nepravděpodobně, nepodařilo se mi tuto železniční stanici najít. Snad to má být Dakovo?

10 – Seliště

Nalezl jsem pouze asi 60 km od Bijeljiny. Toto místo je ale nereálné vzhledem k tomu, že autor měl být v jeden den v Bijeljině a zase zpět. Musí být nedaleko od Bijeljiny. Snad Novo Selo.

11 - Grk

Dlouho jsem pátral, jak správně vypadá toto jméno. Nakonec jsem dospěl k závěru, že Grk. Jediný Grk, který jsem našel, však vůbec neodpovídá popisu místa, nemocničního města na břehu řeky. Je to malé nevýznamné místo asi 20 km na jih od Slavonského Brodu i řeky. Neodpovídaly ani podobné varianty tohoto jména. Ale právě Slavonski Brod by mohl být popisovaným městem. Jak však došlo k této záměně, se asi nedovíme.

28 - Zemnič

30 - Nyerdek (příp. Nyvidek, Ujardek)

33 - Traisten

Identifikovaná místa:

1 - Sopron 47°41'46"N, 16°35'33"E

2 - Osijek 45°33'49"N, 18°41'23"E

4 - Vinkovci 45°17'51"N, 18°47'47"E

5 - Bijeljina 44°45'43"N, 19°12'50"E

6 - Novo Selo 44°40'24"N, 19°20'32"E

7 - Lesnica 44°39'16"N, 19°18'37"E

8 - Kragujevac 44°0'44"N, 20°54'49"E

9 - Ravnje 44°56'49"N, 19°27'1"E

12 - Sremska Raca 44°54'47"N, 19°17'22"E

13 - Banovo Polje 44°54'47"N, 19°27'3"E

14 - Crna Bara 44°52'36"N, 19°23'32"E

15 - Bogatic 44°50'20"N, 19°28'50"E

16 - Slepcevic 44°45'7"N, 19°34'2"E

17 - Varna 44°40'21"N, 19°39'0"E

18 - Lojanice 44°37'14"N, 19°44'43"E

19 - Ub 44°27'45"N, 20°4'12"E

20 – Banjani 44°32'26"N, 19°58'41"E

21 - Piroman 44°32'28"N, 20°9'29"E

22 - Obrenovac 44°38'47"N, 20°11'42"E

23 - Konatice 44°33'25"N, 20°14'49"E

24 - Stepojevac 44°30'48"N, 20°17'35"E

26 - Železnik 44°44'33"N, 20°23'10"E

27 - Zemuň 44°54'23"N, 20°16'39"E

29 - Stara Pazova 44°59'3"N, 20°9'20"E

31 - Brezovica 45°39'23"N, 18°14'42"E (?)

32 - St. Pölten 48°12'6"N, 15°36'57"E (asi 50 km západně od Vídně)

34 - Valjevo 44°16'45"N, 19°52'43"E

35 - Sabac 44°45'26"N, 19°41'41"E

36 - Loznica 44°32'55"N, 19°13'16"E

38 - Slavonski Brod 45°8'21"N, 18°2'10"E

39 - Janja 44°39'55"N, 19°14'46"E

O autorovi:

František Vančura, narozen 2. 3. 1890 v obci Studečky, dnes Loučeň, okr. Nymburk. Jeho otec zde pracoval jako čeledín na statku. František se vyučil se truhlářem a před válkou žil v Praze. Oženil se za války dne 16. 9.1917 se slečnou Marií Divíškovou z Prahy. Ve dvacátých letech se přestěhoval do Kosmonos, kde žil až do konce života a pracoval zde jako truhlář. Zemřel 9. 9. 1956.

Měl dva syny. 28. 5. 1918 - František, 17. 4. 1923 - Jiří